

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ - ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ»

**Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας
και Περιφερειακής Ανάπτυξης**

Βόλος, 2016

Άρθρο 1 **Γενικές διατάξεις**

Το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχει οργανώσει και θέσει σε λειτουργία από το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 αναμορφωμένο το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο «ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ – ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ», με έμφαση στην Αστική Αναγέννηση, σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής και τις διατάξεις του Ν. 3685/2008 (ΦΕΚ 148, τ. Α' /16-7-2008), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, με έμφαση στην ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ.

Άρθρο 2 **Αντικείμενο - Σκοπός**

Το Π.Μ.Σ. «Πολοδομία-Χωροταξία» εστιάζει το ενδιαφέρον του στις δύο από τις τρεις συνιστώσες του προπτυχιακού διπλώματος που παρέχει το Τμήμα, καλύπτοντας παράλληλα το κενό που υπάρχει στην παρεχόμενη τριτοβάθμια εκπαίδευση στη χώρα. Στο πλαίσιο των γενικότερων στόχων των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, το Π.Μ.Σ. «Πολοδομία-Χωροταξία» αποτελεί πρόγραμμα διερεύνησης και ουσιαστικής εμβάθυνσης στα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες των δύο αυτών αντικειμένων. Αποβλέπει στην εξειδίκευση σε θέματα χωρικού σχεδιασμού επιστημόνων που διαθέτουν ήδη τις βάσεις στα γνωστικά αντικείμενα της πολεοδομίας και της χωροταξίας και ενδιαφέρονται τόσο για την αποκρυστάλλωση των ερευνητικών τους στόχων όσο και για την αναβάθμιση των επαγγελματικών τους προοπτικών.

Άρθρο 3 **Μεταπτυχιακός τίτλος**

Το Π.Μ.Σ. απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ) στην «ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ - ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ».

Άρθρο 4 **Κατηγορίες πτυχιούχων - προϋποθέσεις εγγραφής στο Π.Μ.Σ.**

Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί, απόφοιτοι των Πολυτεχνικών Σχολών, των Σχολών Επιστημών του Περιβάλλοντος, των Σχολών Κοινωνικών, Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών και άλλων Τμημάτων πανεπιστημίων της ημεδαπής και ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχων Τμημάτων ΤΕΙ συναφούς γνωστικού αντικείμενου.

Κάθε χρόνο το Π.Μ.Σ. δημοσιεύει την προκήρυξη για το αμέσως επόμενο ακαδημαϊκό έτος με ανακοίνωση στον τύπο και στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Οι αιτήσεις των υποψηφίων πρέπει να συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά και κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. Αιτήσεις που δε συνοδεύονται από τα απαραίτητα πιστοποιητικά ή δικαιολογητικά δε λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων. Τα απαραίτητα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση συμμετοχής στο Π.Μ.Σ. είναι τα εξής:

1. Βιογραφικό σημείωμα.
2. Πίνακας επιλεγμένων βιογραφικών στοιχείων.
3. Ευκρινές¹ φωτοαντίγραφο πτυχίου ή διπλώματος.
4. Ευκρινές φωτοαντίγραφο πιστοποιητικού αναλυτικής βαθμολογίας.
5. Βεβαίωση ισοτιμίας πτυχίου ή διπλώματος από το ΔΟΑΤΑΠ (για όσους προέρχονται από πανεπιστήμια του εξωτερικού).
6. Ευκρινές φωτοαντίγραφο αποδεικτικού αγγλικής γλώσσας. Το επίπεδο της γνώσης της αγγλικής γλώσσας θα πρέπει να είναι αντίστοιχο τουλάχιστον με το Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας Επιπέδου B2 του Ν. 2740/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 19 του άρθρου 13 του Ν. 3149/2003.
Από την υποχρέωση αυτή εξαιρούνται:
α) οι κάτοχοι προπτυχιακού ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών πανεπιστημίου της αλλοδαπής στην αγγλική γλώσσα και
β) οι υποψήφιοι οι οποίοι θα επιτύχουν με βαθμό ίσο ή ανώτερο του 5 στις ειδικές εισαγωγικές εξετάσεις αγγλικών που διενεργούνται κάθε χρόνο από το Τμήμα για το Π.Μ.Σ.

Η επιλογή των υποψηφίων για το Π.Μ.Σ. γίνεται από την Επιτροπή Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών και ο πίνακας επιτυχόντων επικυρώνεται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύγκλησης (Γ.Σ.Ε.Σ.). Η αποδοχή βασίζεται στην αξιολόγηση του φακέλου του/της υποψηφίου/ας, όπου λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω κριτήρια επιλογής:

α/α	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΜΟΡΙΑ (%)
1	Βαθμός πτυχίου	18
2	Επίπεδο γνώσης της ξένης γλώσσας ή ξένων γλωσσών (μαζί με γραπτές εξετάσεις)	12
3	Γνώση δεύτερης ξένης γλώσσας	3
4	Πτυχιακή εργασία	6
5	Επαγγελματική εμπειρία	9
6	Δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά	9
7	Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια	9

¹ Διευκρινίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 4250/2014, το Δημόσιο υποχρεούται να αποδέχεται τα απλά, ευανάγνωστα φωτοαντίγραφα πρωτοτύπων ή επικυρωμένων αντιγράφων των εγγράφων που έχουν εκδοθεί από τις δημόσιες υπηρεσίες. Αντίστοιχα, γίνονται αποδεκτά τα απλά, ευανάγνωστα φωτοαντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων εφόσον αυτά έχουν επικυρωθεί αρχικά από δικηγόρο. Επίσης, γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά τα ευκρινή φωτοαντίγραφα αλλοδαπών εγγράφων, υπό την προϋπόθεση ότι τα έγγραφα αυτά έχουν επικυρωθεί πρωτίστως από δικηγόρο.

8	Συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα	9
9	Κατοχή άλλων μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών	3
10	Συνάφεια των προπτυχιακών σπουδών με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ.	10
11	Συνέντευξη	12

Άρθρο 5 **Χρονική διάρκεια**

Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης ορίζεται σε δύο (2) εξάμηνα για το πρόγραμμα πλήρους φοίτησης, ενώ σε τέσσερα (4) εξάμηνα για το πρόγραμμα μερικής φοίτησης. Η επιλογή μεταξύ των δύο αυτών δυνατοτήτων γίνεται κατά την αρχική εγγραφή και δεν είναι δυνατή μεταγενέστερη αλλαγή τρόπου παρακολούθησης.

Για την απονομή του, κατά το άρθρο 3, τίτλου απαιτείται και η επιτυχής υποστήριξη της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, η οποία στην περίπτωση της πλήρους φοίτησης ολοκληρώνεται μέχρι το τέλος του επόμενου έτους από την εγγραφή στο Π.Μ.Σ., ενώ στην περίπτωση μερικής φοίτησης, μέχρι το τέλος του μεθεπόμενου έτους από την εγγραφή στο Π.Μ.Σ.

Άρθρο 6 **Πρόγραμμα σπουδών του Π.Μ.Σ. / ΜΔΕ**

Για τη λήψη του ΜΔΕ απαιτείται η συγκέντρωση εξήντα (60) μονάδων ECTS, οι οποίες κατανέμονται σε δύο (2) εξάμηνα σπουδών. Τα μαθήματα, η διδακτική και ερευνητική απασχόληση και κάθε άλλου είδους δραστηριότητες για την απονομή του, κατά το άρθρο 3, τίτλου ορίζονται ως εξής:

1. Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει δύο (2) εξάμηνα.
2. Κάθε εξάμηνο μαθημάτων διαρκεί τουλάχιστον δεκατρείς (13) πλήρεις εκπαιδευτικές εβδομάδες.
3. Τα μαθήματα χωρίζονται σε υποχρεωτικά (Υ) και επιλογής (Ε).
4. Η δήλωση μαθημάτων είναι υποχρεωτική σε κάθε εξάμηνο. Τα δύο μαθήματα επιλογής οι φοιτητές τα επιλέγουν από ένα κατάλογο τριών (3) τουλάχιστον προσφερόμενων μαθημάτων.
5. Ο ελάχιστος αριθμός φοιτητών που μπορεί να δηλώσει ένα μάθημα επιλογής είναι τρεις (3) όταν διδάσκει το μάθημα καθηγητής (και άλλων Τμημάτων) και πέντε (5) όταν δε διδάσκει το μάθημα καθηγητής. Σε περίπτωση που δεν συμπληρωθεί ο απαιτούμενος αριθμός, το μάθημα δε διδάσκεται και οι φοιτητές επιλέγουν άλλο μάθημα.
6. Η διάρκεια διδασκαλίας κάθε μαθήματος ορίζεται σε τρεις (3) πλήρεις ώρες ανά εβδομάδα.
7. Η διδασκαλία, οι εργασίες και οι εξετάσεις στο ΜΔΕ γίνονται στην ελληνική γλώσσα.
8. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Το ανώτερο όριο των επιτρεπόμενων απουσιών για κάθε μάθημα ορίζεται στο 30%. Σε περίπτωση υπέρβασης, ο φοιτητής δε γίνεται δεκτός στις εξετάσεις του μαθήματος.

9. Ο φοιτητής υπόκειται στο τέλος κάθε εξαμήνου σε εξετάσεις σε κάθε μάθημα που διδάχθηκε.

Στην περίπτωση πλήρους παρακολούθησης :

- Όποιος φοιτητής αποτύχει σε ένα μάθημα του *πρώτου εξαμήνου* εγγράφεται στο δεύτερο εξάμηνο, αλλά υποχρεούται να επανεξετασθεί στο μάθημα αυτό στο τέλος του δευτέρου εξαμήνου. Σε περίπτωση αποτυχίας για δεύτερη φορά το θέμα παραπέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.), η οποία θα εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. την οριστική διαγραφή του φοιτητή από το Π.Μ.Σ. ή την παρακολούθηση του ίδιου ή άλλου σχετικού μαθήματος. Επίσης, όποιος αποτύχει σε περισσότερα του ενός μαθήματα στις εξετάσεις του πρώτου εξαμήνου διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

- Όποιος αποτύχει σε ένα μάθημα του *δευτέρου εξαμήνου* δικαιούται να επανεξετασθεί στο μάθημα αυτό στην εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Σε περίπτωση αποτυχίας για δεύτερη φορά το θέμα παραπέμπεται στη Σ.Ε., η οποία θα εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. την οριστική διαγραφή του φοιτητή από το Π.Μ.Σ. ή την παρακολούθηση του ίδιου ή άλλου σχετικού μαθήματος. Επίσης, όποιος αποτύχει σε περισσότερα του ενός μαθήματα στις εξετάσεις του δεύτερου εξαμήνου διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

Στην περίπτωση μερικής παρακολούθησης :

- Στο *πρώτο εξάμηνο* των σπουδών, οι φοιτητές εγγράφονται σε τρία από τα πέντε υποχρεωτικά μαθήματα. Όποιος φοιτητής αποτύχει σε ένα μάθημα του πρώτου εξαμήνου εγγράφεται στο δεύτερο εξάμηνο, αλλά υποχρεούται να επανεξετασθεί στο μάθημα αυτό στο τέλος του δευτέρου εξαμήνου. Σε περίπτωση αποτυχίας για δεύτερη φορά το θέμα παραπέμπεται στη Σ.Ε., η οποία θα εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. την οριστική διαγραφή του φοιτητή από το Π.Μ.Σ. ή την παρακολούθηση του ίδιου ή άλλου σχετικού μαθήματος. Επίσης, όποιος αποτύχει σε περισσότερα του ενός μαθήματα στις εξετάσεις του πρώτου εξαμήνου διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

- Στο *δεύτερο εξάμηνο* των σπουδών, οι φοιτητές εγγράφονται σε δύο μαθήματα επιλογής. Όποιος αποτύχει σε ένα μάθημα του δεύτερου εξαμήνου δικαιούται να επανεξετασθεί στο μάθημα αυτό στην εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Σε περίπτωση αποτυχίας για δεύτερη φορά το θέμα παραπέμπεται στη Σ.Ε., η οποία θα εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. την οριστική διαγραφή του φοιτητή από το Π.Μ.Σ. ή την παρακολούθηση του ίδιου ή άλλου σχετικού μαθήματος. Επίσης, όποιος αποτύχει σε περισσότερα του ενός μαθήματα στις εξετάσεις του δεύτερου εξαμήνου διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

- Στο *τρίτο εξάμηνο* σπουδών, οι φοιτητές εγγράφονται στα υπόλοιπα δύο υποχρεωτικά μαθήματα. Όποιος φοιτητής αποτύχει σε ένα μάθημα του τρίτου εξαμήνου εγγράφεται στο τέταρτο εξάμηνο, αλλά υποχρεούται να επανεξετασθεί στο μάθημα αυτό στο τέλος του τέταρτου εξαμήνου. Σε περίπτωση αποτυχίας για δεύτερη φορά το θέμα παραπέμπεται στη Σ.Ε., η οποία θα εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. την οριστική διαγραφή του φοιτητή από το Π.Μ.Σ. ή την παρακολούθηση του ίδιου ή άλλου σχετικού μαθήματος. Επίσης, όποιος αποτύχει σε περισσότερα του ενός μαθήματα στις εξετάσεις του τρίτου εξαμήνου διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

- Στο τέταρτο εξάμηνο σπουδών, οι φοιτητές εγγράφονται στα δύο υποχρεωτικά μαθήματα. Όποιος αποτύχει σε ένα μάθημα του τέταρτου εξαμήνου δικαιούται να επανεξετασθεί στο μάθημα αυτό στην εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Σε περίπτωση αποτυχίας για δεύτερη φορά το θέμα παραπέμπεται στη Σ.Ε., η οποία θα εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. την οριστική διαγραφή του φοιτητή από το Π.Μ.Σ. ή την παρακολούθηση του ίδιου ή άλλου σχετικού μαθήματος. Επίσης, όποιος αποτύχει σε περισσότερα του ενός μαθήματα στις εξετάσεις του τέταρτου εξαμήνου διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

10. Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής έχει το δικαίωμα να ζητήσει άδεια αναστολής της παρακολούθησης των μαθημάτων. Η διάρκεια αναστολής δεν μπορεί να είναι περισσότερο από ένα (1) έτος και χορηγείται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.
11. Κάθε μάθημα του Π.Μ.Σ. αντιστοιχεί σε τρεις (3) διδακτικές μονάδες, ενώ η διπλωματική εργασία σε οκτώ (8) διδακτικές μονάδες. Για τη λήψη του ΜΔΕ απαιτούνται τριάντα πέντε (35) διδακτικές μονάδες, από τις οποίες είκοσι επτά (27) συγκεντρώνονται από τα μαθήματα και οκτώ (8) από τη διπλωματική εργασία καθώς και εξήντα (60) μονάδες ECTS, οι οποίες κατανέμονται σε δύο (2) εξάμηνα σπουδών. Ο βαθμός του πτυχίου προκύπτει από το άθροισμα του γινομένου της βαθμολογίας σε κάθε μάθημα επί τον αντίστοιχο αριθμό διδακτικών μονάδων και του γινομένου της βαθμολογίας της διπλωματικής εργασίας επί τον αντίστοιχο αριθμό διδακτικών μονάδων, διαιρούμενου διά του αριθμού τριάντα πέντε (35).
12. Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής θεωρείται κάτοχος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης από τη στιγμή που ολοκλήρωσε πλήρως τις υποχρεώσεις του. Η καθομολόγηση για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και φοιτήτριες τελείται από τον Κοσμήτορα της Πολυτεχνικής Σχολής, παρουσία των Διευθυντών των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών και των Προέδρων των Τμημάτων.
13. Η μορφή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος και το τελετουργικό της ορκωμοσίας, θα καθοριστούν με αποφάσεις του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Για τη μορφή του Παραρτήματος Διπλώματος, ισχύει η απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας της 224ης/17-10-2008 συνεδρίασης του και οι διατάξεις της Υ.Α. Φ5/89656/Β3/13-8-2007.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ (Υ) / ΕΠΙΛΟΓΗΣ (Ε)	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (ECTS)
Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ		
Θεωρίες Σχεδιασμού και Χώρου	Υ	6
Πολοδομική Πολιτική	Υ	6
Χωροταξική Πολιτική	Υ	6
Χωρική Ανάπτυξη	Υ	6
Σεμινάριο	Υ	6
ΣΥΝΟΛΟ ECTS		30

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ		
Ειδικά Θέματα Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικής Αναγέννησης	Υ	6
Στούντιο Αστικής Αναγέννησης	Υ	7
Μάθημα επιλογής	Ε	3
Μάθημα επιλογής	Ε	3
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	Υ	11
ΣΥΝΟΛΟ ECTS		30

Κατάλογος μαθημάτων επιλογής

1. Πολιτική Γης, Αστική Ανάπτυξη και Αγορά Ακινήτων
2. Αστική Ανάπλαση και Ανάπτυξη
3. Mega Projects, Υποδομές και Χωρικός Σχεδιασμός
4. Εφαρμογές Γεωπληροφορικής
5. Σχεδιασμός Μεταφορών
6. Αστική Σύνθεση
7. Θεσμικό πλαίσιο Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιβάλλοντος
8. Αστική Κοινωνική Πολιτική
9. Δραστηριότητες Ελεύθερου Χρόνου και Αστική Αναγέννηση
10. Νέα Αστικά Τοπία και Νέες Αστικές Οικονομίες
11. Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός και Πολιτική
12. Πολεοδομικός, Χωροταξικός, Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός και Δίκαιο

Με πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και έγκριση της Συγκλήτου Ειδικής Σύνθεσης, μπορεί να γίνεται τροποποίηση του προγράμματος μαθημάτων και ανακατανομή μεταξύ των εξαμήνων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 7

Αξιολόγηση μαθημάτων

Η αξιολόγηση και η βαθμολόγηση σε κάθε μάθημα είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του διδάσκοντα, γίνεται σε πλήρη ανεξαρτησία από τα άλλα μαθήματα και αποτελεί παράγωγο της αντικειμενικής εκτίμησης της απόδοσης του φοιτητή στο συγκεκριμένο μάθημα (εργασίες, εξετάσεις κ.λπ.). Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι σαφώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στο ενημερωτικό έντυπο του κάθε μαθήματος (επισυνάπτεται στο παράρτημα).

Ο τελικός βαθμός κάθε μαθήματος προκύπτει από το σύνολο των επιδόσεων των φοιτητών σε συγκεκριμένους τομείς (π.χ. εργασίες, εξετάσεις) σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχει ο κάθε διδάσκων στην αρχή του εξαμήνου. Ο ελάχιστος αποδεκτός βαθμός μαθήματος είναι το πέντε (5), με άριστα το δέκα (10). Με

απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ., ο ελάχιστος αποδεκτός βαθμός κατοχύρωσης του μαθήματος μπορεί να είναι μεγαλύτερος του πέντε (5).

Άρθρο 8

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕργ.), στην οποία αποδίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα, εκπονείται υπό την επίβλεψη ενός διδάσκοντα του Π.Μ.Σ. Η ΜΔΕργ. γράφεται στην ελληνική γλώσσα. Ο τρόπος συγγραφής της ΜΔΕργ. είναι συγκεκριμένος, σύμφωνα τις προδιαγραφές που έχουν εγκριθεί από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

Η ΜΔΕργ. πρέπει να βρίσκεται θεματικά στο πεδίο που καλύπτει το συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. και να αποδεικνύει προχωρημένες θεωρητικές γνώσεις και πρακτικές δεξιότητες, κριτική σκέψη, αναλυτικές, συνθετικές και ερευνητικές ικανότητες. Μπορεί να αναφέρεται σε θεωρητικά ή εφαρμοσμένα θέματα και να πραγματοποιείται σε συνεργασία με ιδιωτικό ή δημόσιο φορέα που έχει αρμοδιότητες σε συναφή αντικείμενα.

Για κάθε διπλωματική εργασία ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος ένας καθηγητής ως επιβλέπων. Για την εξέταση της ΜΔΕργ. ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος τριμελής επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν ο επιβλέπων και άλλοι δύο (2) τουλάχιστον καθηγητές ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' και Γ', οι οποίοι είναι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ..

Για την έγκριση, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη των δύο τρίτων (2/3) των μελών της Επιτροπής. Η ΜΔΕργ. βαθμολογείται από μηδέν (0) έως δέκα (10), με ελάχιστο βαθμό επιτυχίας το πέντε (5). Σε περίπτωση απόρριψης της ΜΔΕργ. καθορίζεται από τη Σ.Ε. νέα ημερομηνία αξιολόγησης, τουλάχιστον τρεις (3) μήνες μετά την πρώτη κρίση. Σε περίπτωση δεύτερης απόρριψης ο υποψήφιος διαγράφεται από το Π.Μ.Σ..

Η εγκεκριμένη ΜΔΕργ., μετά το πέρας των ενδεχομένων διορθώσεων που προτείνει η επιτροπή, κατατίθεται τόσο στη Βιβλιοθήκη των Π.Μ.Σ. όσο και στην Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας σε δύο αντίτυπα, από ένα (1) βιβλιοδετημένο έντυπο και από ένα (1) αντίτυπο σε ηλεκτρονική μορφή (pdf). Με ευθύνη της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας δημιουργείται ηλεκτρονική βάση με τις Μεταπτυχιακές Διπλωματικές Εργασίες του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, η οποία δημοσιεύεται στο ιδρυματικό αποθετήριο του Πανεπιστημίου.

Φοιτητές που δεν ολοκληρώνουν τη ΜΔΕργ. στο παραπάνω διάστημα είναι δυνατό να συνεχίσουν τις σπουδές τους για διάστημα που δεν ξεπερνά το ένα επιπλέον ακαδημαϊκό έτος. Σε κάθε άλλη περίπτωση ο φοιτητής διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

Οι φοιτητές έχουν δικαίωμα να καταθέσουν για πρώτη φορά τη ΜΔΕργ. τους τον Σεπτέμβριο και αφού έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς όλα τα μαθήματά τους. Η επιτυχής παρουσίαση της ΜΔΕργ. συνεπάγεται την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης.

Σε περίπτωση που η ΜΔΕργ. δεν ολοκληρωθεί εγκαίρως ή δε γίνει δεκτή από την εξεταστική επιτροπή, οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να εγγραφούν στο χειμερινό εξάμηνο σπουδών αναλαμβάνοντας την υποχρέωση να καταθέσουν τη ΜΔΕργ. τον επόμενο Ιανουάριο. Η επιτυχής παρουσίαση της ΜΔΕργ. συνεπάγεται την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης.

Σε περίπτωση που η ΜΔΕργ. και πάλι δεν ολοκληρωθεί εγκαίρως ή δε γίνει δεκτή από την εξεταστική επιτροπή, οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να εγγραφούν για τελευταία φορά στο εαρινό εξάμηνο σπουδών αναλαμβάνοντας την υποχρέωση να καταθέσουν τη ΜΔΕργ. τον επόμενο Ιούνιο. Η επιτυχής παρουσίαση της ΜΔΕργ. συνεπάγεται την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης.

Σε κάθε άλλη περίπτωση ο φοιτητής διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

Άρθρο 9 **Αριθμός εισακτέων**

Ο μέγιστος αριθμός εισακτέων κατ' έτος σπουδών στο Π.Μ.Σ. ανέρχεται σε 25 άτομα. Καθ' υπέρβαση του προβλεπόμενου αριθμού εισακτέων θα γίνονται δεκτοί στο Π.Μ.Σ., ανεξάρτητα από τα προβλεπόμενα κριτήρια, ένας (1) υπότροφος του ΙΚΥ που πέτυχε στο σχετικό διαγωνισμό μεταπτυχιακών σπουδών εσωτερικού για το γνωστικό αντικείμενο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, ένας (1) υπότροφος του προγράμματος υποτροφιών «Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης» καθώς και ένας (1) αλλοδαπός υπότροφος του Ελληνικού Κράτους.

Άρθρο 10 **Προσωπικό**

Τη διδασκαλία των μαθημάτων και τις ασκήσεις στο Π.Μ.Σ. μπορούν να αναλαμβάνουν:

1. Οι καθηγητές του οικείου Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές, επισκέπτες καθηγητές, ειδικοί επιστήμονες ή διδάσκοντες με σύμβαση εργασίας, οι οποίοι είναι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος.
2. Ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών Ιδρυμάτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής, οι οποίοι είναι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος και έχουν επαρκή επιστημονική συγγραφική ή ερευνητική δραστηριότητα.
3. Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

Το 50% τουλάχιστον των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. πρέπει να είναι καθηγητές του οικείου Τμήματος. Οι καθηγητές του Τμήματος δεν επιτρέπεται να απασχολούνται αποκλειστικά σε Π.Μ.Σ. Η διδασκαλία των μαθημάτων και των εργασιών του Π.Μ.Σ. ανατίθεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος με απόφασή της.

Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή, ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., ύστερα από πρόταση της Σ.Ε., ένας καθηγητής ως σύμβουλος κι ένας ως επιβλέπων. Ο σύμβουλος έχει την ευθύνη της παρακολούθησης και του ελέγχου της γενικής πορείας των σπουδών του μεταπτυχιακού φοιτητή. Ο επιβλέπων έχει την επιστημονική ευθύνη για την εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας και ορίζεται όταν γίνει η επιλογή του θέματος. Ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων, οι οποίοι είναι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος, ή άλλοι καθηγητές, μπορεί να ορίζονται συνεπιβλέποντες του μεταπτυχιακού φοιτητή (βλ. άρθρο 8).

Κάθε μέλος ΔΕΠ μπορεί να αναλαμβάνει ταυτόχρονα την επίβλεψη έως επτά (7) μεταπτυχιακών φοιτητών.

Η γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. θα καλυφθεί από τους πόρους του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 11

Υλικό-τεχνική υποδομή

Για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. θα χρησιμοποιηθούν οι χώροι διδασκαλίας και έρευνας, τα εργαστήρια, η βιβλιοθήκη, ο εξοπλισμός και η διοικητική δομή του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Άρθρο 12

Διάρκεια λειτουργίας

Το Π.Μ.Σ. «Πολοδομία – Χωροταξία» θα λειτουργήσει μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2021–2022, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 11^α του άρθρου 80 του Ν.4009/2011 (ΦΕΚ 195 Α΄) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Άρθρο 13

Οικονομικά. Διαχείριση εσόδων και εξόδων

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.3685/ 2008 (ΦΕΚ 148 Α΄), το 65% του ετήσιου κόστους λειτουργίας που αφορά σε λειτουργικές δαπάνες του Π.Μ.Σ. ανέρχεται στο ποσό των 38.000 ευρώ και αναλύεται σε κατηγορίες δαπανών ως εξής:

ΕΙΔΟΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΠΟΣΟ (€)
Αμοιβές και αποζημιώσεις διδακτικού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού	26.000
Αναλώσιμα, εκπαιδευτικό υλικό, πρόσθετος εξοπλισμός (προμήθεια – ανανέωση – συντήρηση)	4.000
Μετακινήσεις	4.000
Γενικά έξοδα	4.000
ΣΥΝΟΛΟ	38.000

Το ανωτέρω κόστος θα καλύπτεται από δίδακτρα, χορηγίες, δωρεές, ερευνητικά προγράμματα κτλ.

Τα ποσά των διδάκτρων του Π.Μ.Σ., τόσο στην περίπτωση της πλήρους φοίτησης όσο και σε αυτήν της μερικής φοίτησης, καθορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Τα δίδακτρα καταβάλλονται με την έναρξη του εξαμήνου και απαραίτητη προϋπόθεση για την συμμετοχή των φοιτητών στις εξετάσεις και την παρουσίαση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας αποτελεί η οικονομική ενημερότητά τους. Σε περίπτωση διακοπής της φοίτησης, δεν επιστρέφεται το μέρος των διδάκτρων που έχει καταβληθεί.

Τα δίδακτρα του Π.Μ.Σ. ανέρχονται σε € 2.200 ετησίως στην περίπτωση της πλήρους φοίτησης και σε € 1.300 ετησίως στην περίπτωση της μερικής φοίτησης.

Επίσης, απαιτείται η καταβολή ποσού ύψους € 150 για την κατάθεση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, το οποίο επανακαταβάλλεται σε περίπτωση διπλής προσπάθειας.

Σε περίπτωση που απαιτηθούν ένα ή δύο (το πολύ) πρόσθετα εξάμηνα (πέραν των δύο για την πλήρη φοίτηση ή των τεσσάρων για τη μερική) για την ολοκλήρωση της

μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, τα δίδακτρα για κάθε εξάμηνο είναι μειωμένα και ορίζονται σε € 100.

Η διαχείριση των οικονομικών του Π.Μ.Σ. θα γίνεται από τον Διευθυντή του. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. είναι αρμόδιος για τη σύνταξη του προϋπολογισμού και απολογισμού του Προγράμματος, οι οποίοι ελέγχονται από την Επιτροπή Οικονομικών του Π.Μ.Σ. και υποβάλλονται στη Γ.Σ.Ε.Σ. για έγκριση μια φορά το χρόνο. Ο προϋπολογισμός καθώς και ο οικονομικός απολογισμός κάθε Π.Μ.Σ. μετά την έγκρισή του από τη Γ.Σ.Ε.Σ. υποβάλλεται για έγκριση στην Κοσμητεία της Πολυτεχνικής Σχολής. Η επιλεξιμότητα των δαπανών ελέγχεται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ Ε.Λ.Κ.Ε. και Τμήματος, το θέμα θα επανέρχεται στην Κοσμητεία για έλεγχο. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. έχει την ευθύνη παρακολούθησης κι εκτέλεσης του προϋπολογισμού και της έκδοσης εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών.

Το Π.Μ.Σ. του δύναται να διαθέσει το 10% (μέγιστο) των εσόδων του από το 65% που του αποδίδεται μέσω του Ε.Λ.Κ.Ε. για υποτροφίες μεταπτυχιακών φοιτητών με κριτήριο τις επιδόσεις τους, καθώς επίσης και για υποτροφίες επικουρικού έργου. Στον ετήσιο αναλυτικό απολογισμό του Π.Μ.Σ. στη Γ.Σ.Ε.Σ. και στη Σύγκλητο Ειδικής Σύνθεσης στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους θα πρέπει να κατατίθενται εκτός των άλλων, ονομαστικά οι υποτροφίες που δόθηκαν, καθώς και το ποσό ανά φοιτητή που διατέθηκε για το σκοπό αυτό.

Άρθρο 14

Υγειονομική κάλυψη – φοιτητικά δάνεια

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που δεν έχουν άλλη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, δικαιούνται πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη που παρέχεται κάθε φορά από το Δημόσιο σύστημα υγείας.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας, και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για τη δωρεάν σίτιση και στέγαση των μεταπτυχιακών φοιτητών, με βάση την ατομική και οικογενειακή οικονομική τους κατάσταση και την εντοπιότητά τους, καθώς και την έδρα του ιδρύματος και τις ειδικές συνθήκες που επικρατούν σε αυτό.

Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές παρέχονται διευκολύνσεις για τις μετακινήσεις τους ΣΕ όλη τη διάρκεια του έτους και τα αναγκαία μέσα για την πολιτιστική τους καλλιέργεια και ψυχαγωγία. Οι όροι, οι προϋποθέσεις η διαδικασία και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα σχετικά με τις παροχές αυτές καθορίζονται με κοινή απόφαση Υπουργών Οικονομικών, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Παιδείας, και Θρησκευμάτων και Πολιτισμού και Τουρισμού.

Για τη χορήγηση φοιτητικών δανείων στους μεταπτυχιακούς φοιτητές εφαρμόζονται οι κάθε φορά ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 15

Διασφάλιση ποιότητας

Τα πνευματικά δικαιώματα των Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών ή τα πιθανά δικαιώματα ευρεσιτεχνίας ή εμπορικής εκμετάλλευσης των εργασιών καθορίζονται με σχετικές αποφάσεις της Επιτροπής Δεοντολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Κάθε είδους λογοκλοπή στις εργασίες των μαθημάτων, τις δημοσιεύσεις ή τη συγγραφή των Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών, επιπόνηση ερευνητικών δεδομένων και αντιεπιστημονική συμπεριφορά γενικότερα απαγορεύεται. Η Επιτροπή Δεοντολογίας είναι αρμόδια να ενημερώνει σχετικά τους φοιτητές των Π.Μ.Σ. και να επιβάλλει ποινές όπου αυτό είναι αναγκαίο. Λεπτομερείς οδηγίες για το θέμα θα εκδίδονται από την Επιτροπή Δεοντολογίας του Πανεπιστημίου.

Για το Π.Μ.Σ. ισχύουν όλες οι διατάξεις και οι διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας, με βάση τις οδηγίες και τα κριτήρια της Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ), που ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 16

Ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. έχει υποχρεωτικά την ιστοσελίδα του στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, και προαιρετικά σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα κρίνει το Τμήμα, ιδιαίτερα σε προγράμματα συνεργασίας με Πανεπιστήμια του εξωτερικού. Η επίσημη ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. ενημερώνεται διαρκώς και περιέχει όλες τις πληροφορίες και ανακοινώσεις του Προγράμματος και αποτελεί τον επίσημο χώρο ενημέρωσης των φοιτητών.

Άρθρο 17

Μεταβατικές Διατάξεις

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που εισήχθησαν στο Π.Μ.Σ. μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 θα περατώσουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης Υπουργικής Απόφασης.

Οι τροποποιήσεις του Π.Μ.Σ. γίνονται με βάση τις κείμενες διατάξεις.

Αποφάσεις για αναθεώρηση του Προγράμματος λαμβάνονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος.

Ο Διευθυντής του Προγράμματος σε συνεργασία με την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών έχει την αρμοδιότητα να προτείνει στη Γ.Σ.Ε.Σ. το αναθεωρημένο πρόγραμμα.

Όσα θέματα δε ρυθμίζονται στην παρούσα απόφαση, θα ρυθμίζονται από τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών και τα αρμόδια όργανα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Διδάσκοντες του Προγράμματος

1. Οικονόμου Δημήτριος
2. Μπεριάτος Ηλίας
3. Κοκκώσης Χάρης
4. Δέφνερ Αλέξιος
5. Γοσποδίνη Ασπασία-Αναστασία
6. Σκάγιαννης Παντολέον
7. Λαλένης Κωνσταντίνος
8. Σαπουνάκης Αριστείδης
9. Κουσιδώνης Χρήστος
10. Καλλιώρας Δημήτριος
11. Σταθάκης Δημήτριος
12. Χαϊνταρλής Μάριος
13. Τριανταφυλλόπουλος Νικόλαος
14. Μεταξάς Θεόδωρος
15. Αρβανιτίδης Πασχάλης
16. Παπαγεωργίου Μαριλένα
17. Καραχάλης Νικόλαος-Γεώργιος
18. Μπεζαντέ Χριστίνα
19. Γαλάνη Βιργινία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
2. ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
3. ΚΥΡΙΟΣ ΔΙΔΑΣΚΩΝ (Όνομα, e-mail
4. ΑΛΛΟΙ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ (Ονόματα, e-mails)
5. ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΕ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑ
6. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
7. ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
8. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Λέξεις-κλειδιά για αναζήτηση στο διαδίκτυο:

9. ΣΚΟΠΟΙ & ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (περιληπτικά)
10. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ-ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
11. ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
12. ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΙΔΑΚΤΕΑΣ ΥΛΗΣ – ΩΡΕΣ/ΕΒΔΟΜΑΔΑ

A/A	Ημερομηνία	Εισηγητής	Θέμα
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			

13. ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: Η αξιολόγηση των φοιτητών θα γίνει:

14. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

Διάλεξη 1 έως 13

Τίτλος	Περιεχόμενα	Λέξεις - κλειδιά
Βιβλιογραφία:		

Περιγράμματα Μαθημάτων

1. Θεωρίες Σχεδιασμού και Χώρου (Υ)

Ο κύριος στόχος του μαθήματος είναι η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης σε σχέση με σημαντικά θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα του σχεδιασμού- προγραμματισμού (planning).

Η σκοπιμότητα του μαθήματος είναι η εμφάνιση σε θεωρητικά θέματα, αλλά και η επιδίωξη μιας πληρότητας στην κάλυψη των θεωριών σε στενή σύνδεση με ζητήματα της πράξης.

Αυτές οι δυο διαστάσεις είναι επίκαιρες, διότι σε διεθνές επίπεδο βρισκόμαστε σε μια περίοδο όπου η θεωρία 'επιστρέφει' σε στενή σύνδεση με την εφαρμογή/πρακτική, μετά από αρκετό διάστημα καταλυτικής κυριαρχίας της πρακτικής.

Ενδεικτικές θεματικές ενότητες:

- Εισαγωγικά/ εισαγωγή στις θεωρίες του χώρου – σχέση χωροχρόνου (σχεδιασμός του χρόνου & του ελεύθερου χρόνου)
- Εισαγωγή στις θεωρίες του σχεδιασμού
- Εξέλιξη θεωριών του σχεδιασμού
- Η εξέλιξη των σύγχρονων σχολών πολεοδομίας & ο νέος ρόλος του αστικού σχεδιασμού
- Τα νέα αστικά τόπια στον 21ο αιώνα: επιχειρηματικά επίκεντρα, επίκεντρα πολιτικού και ελεύθερου χρόνου, εξωστικά επίκεντρα κατανάλωσης και ψυχαγωγίας
- Θεωρητικές προσεγγίσεις του πολεοδομικού σχεδιασμού και εναλλακτικές κατευθύνσεις στον πολεοδομικό σχεδιασμό
- Η έννοια της περιφέρειας
- Μορφολογία αστικού χώρου και αστικός τουρισμός: η νέα σχέση μεταξύ τους.
- Η 'ταυτότητα του τόπου': η σχέση μεταξύ αστικής χωρικής
- μορφολογίας και ταυτότητας του τόπου. Παραδείγματα ευρωπαϊκών και ελληνικών πόλεων.
- Χώρος και σημειολογία
- Χώρος και κιν/φος (& dvd)

Τρόπος Αξιολόγησης

Ο τελικός βαθμός στο μάθημα θα προκύψει ως εξής:

- υποχρεωτική διόρθωση ατομικής εργασίας: 0,5 μονάδα
- παράδοση εργασίας: 2,5 μονάδες
- παρουσίαση εργασίας: 1,5 μονάδα
- εξετάσεις: 4 μονάδες
- γενική συμμετοχή στο μάθημα: 1,5 μονάδα

Η παράδοση και η παρουσίαση της εργασίας, όπως και η συμμετοχή στις γραπτές εξετάσεις, είναι υποχρεωτικές, προκειμένου να θεωρηθεί ότι ένας φοιτητής έχει περάσει το μάθημα.

Βιβλιογραφία

- Αραβαντινός Α. (1984/2007), Πολεοδομικός Σχεδιασμός: Για Μία Βιώσιμη Ανάπτυξη του Χώρου, Αθήνα: Συμμετρία

- Allmendinger P. (2001/2009), *Planning Theory*, Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Γεωργούλης Δ. (επ.) (2006), *Συγκριτικές Προσεγγίσεις στη Θεωρία και τη Φιλοσοφία του Αστικού Σχεδιασμού*, Αθήνα: Παπαζήσης
- Τερζόγλου Ν.Ι. (2009), *Ιδέες του Χώρου στον 20ο Αιώνα*, Αθήνα: Νήσος.

2. Πολεοδομική Πολιτική (Υ)

Το μάθημα καλύπτει ένα αντικείμενο που είναι κεντρικό για την πολεοδομία, ενώ παράλληλα έχει ιδιαίτερη σημασία και για τη χωροταξία λόγω της αλληλεπίδρασης πολεοδομικής και χωροταξικής πολιτικής. Θα προσφέρει, επίσης, τις αναγκαίες προσλαμβάνουσες γνώσεις τόσο για το υποχρεωτικό μάθημα του β' εξαμήνου «Στούντιο Χωρικού Σχεδιασμού», όσο και για ορισμένα μαθήματα επιλογής πολεοδομικού χαρακτήρα.

Το μάθημα έχει θεωρητικό προσανατολισμό (οι συναφείς τεχνικές δεξιότητες αποτελούν αντικείμενο του εαρινού εξαμήνου του Π.Μ.Σ.), και αποβλέπει αφενός στην απόκτηση εξειδικευμένων και επίκαιρων γνώσεων και αφετέρου στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της ερευνητικής ευαισθησίας των φοιτητών.

Περιεχόμενο μαθήματος

Σε γενικές γραμμές το μάθημα αναλύει σε βάθος μια σειρά ζητημάτων πολεοδομικής πολιτικής, που καλύπτουν όλες τις συνιστώσες της τελευταίας, και έχουν παίξει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της υφιστάμενης πολεοδομικής πραγματικότητας ή/και αναμένεται ότι θα επηρεάσουν σημαντικά τις πολεοδομικές εξελίξεις κατά τα προσεχή χρόνια.

Τρόπος διεξαγωγής

Η διεξαγωγή του μαθήματος βασίζεται κυρίως σε διαλέξεις των διδασκόντων αλλά και στην παρέμβαση των διδασκομένων με ερωτήσεις και τοποθετήσεις που θα αποτελέσουν βασικό στοιχείο της διδακτικής προσέγγισης.

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα εκπονηθεί ατομική εργασία. Οι παρουσιάσεις θα γίνουν στα 2 τελευταία μαθήματα του εξαμήνου. Η αναλυτική περιγραφή της εργασίας θα δοθεί στις 11/10/12.

Το υλικό του μαθήματος (σημειώσεις, άρθρα, διαλέξεις, πρόσθετη βιβλιογραφία, αναθεωρημένο περίγραμμα ανακοινώσεις κ.λπ.) θα μπαίνει στο e-class.

Περίγραμμα παραδόσεων

Οι κλασικοί της πολεοδομίας, και η πολεοδομική πολιτική στο διεθνή χώρο, μέχρι το 1940

Η μεταπολεμική πολεοδομική πολιτική στο διεθνή χώρο:

Η μεταπολεμική πολεοδομική πολιτική σε διάφορες χώρες (κυρίως: Αγγλία, Γαλλία ...) (μέχρι τη δεκαετία του '00)

Εισαγωγή στη συγκριτική ανάλυση του θεσμικού πλαισίου της πολεοδομίας

Σύγκριση του θεσμικού πλαισίου πολεοδομίας στην Ελλάδα με αυτά άλλων ευρωπαϊκών χωρών

Η μεταπολεμική πολεοδομική πολιτική στην Ελλάδα: κοινωνικο-οικονομικό πλαίσιο, μέτρα πολιτικής, επιπτώσεις

Ευρωπαϊκή Ένωση και Πολεοδομική Πολιτική και Παρεμβάσεις

Ευρωπαϊκή Ένωση και πολεοδομική πολιτική

Προγράμματα παρέμβασης στον αστικό χώρο (Urban, Life...)

Αστική διακυβέρνηση

Νέες τάσεις στην πολιτική για τον αστικό χώρο:

Σχεδιασμός για την κοινότητα

Ελεύθερος χρόνος και πόλη/ Ο χρόνος τους 'διακριτικής ευχέρειας' (discretionary time)

Κοινωνικός πολεοδομικός σχεδιασμός

Αστική ανασυγκρότηση

Μετάπολη

Σχέδια και παρεμβάσεις στον ελληνικό χώρο

Ρυθμιστικά και στρατηγικά σχέδια

Ρυθμιστικά Σχέδια Αθήνας και Θεσσαλονίκης: κριτική αξιολόγηση τους εμπειρίας από την εφαρμογή τους και επικαιροποίηση τους

Ειδικά γεγονότα, χώροι και παρεμβάσεις: Ολυμπιακοί Αγώνες, ΠΠΕ, ΕΧΡΟ, ΔΕΘ

Κοινωνικά προβλήματα στην πόλη και σχεδιασμός

Περιβαλλοντικός σχεδιασμός πόλεων (Curitiba)

Τρόπος Αξιολόγησης:

- Προαπαιτήσεις

Οι βασικές θεωρητικές γνώσεις και τεχνικές δεξιότητες πολεοδομίας θεωρούνται γνωστές, και αποτελούν προϋπόθεση για την παρακολούθηση του μαθήματος. Συνεπώς, φοιτητές που θεωρούν ότι έχουν σχετικά κενά, θα πρέπει να τα καλύψουν πριν την έναρξη των μαθημάτων και κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Στο πλαίσιο αυτό, είναι απολύτως αναγκαίο να υπάρχει ή αποκτηθεί επαρκής γνώση της παρακάτω ύλης κατά την έναρξη των μαθημάτων:

ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ Α. 1984/2007 Πολεοδομικός Σχεδιασμός: Για Μία Βιώσιμη Ανάπτυξη του Χώρου (Αθήνα: Συμμετρία). [Κεφ. 1 έως 13] (διαθέσιμο στην κεντρική βιβλιοθήκη και στη βιβλιοθήκη του Π.Μ.Σ.)

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Δ. 2006 Πολεοδομική Πολιτική. Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών. Σημειώσεις, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος. (διαθέσιμο στο e-class και τη βιβλιοθήκη του Π.Μ.Σ.)

Στο πρώτο μάθημα θα πραγματοποιηθεί τεστ που θα βασίζεται τόσο στην προαπαιτούμενη ύλη όσο και σε γενικές γνώσεις και κριτικές απόψεις.

- Βαθμολογία

Ο τελικός βαθμός στο μάθημα θα προκύψει ως εξής:

Ατομική εργασία: 3,5 μονάδες (κείμενο 2,5 και παρουσίαση 1).

Γραπτές εξετάσεις: 5 μονάδες.

Έκτακτα τεστ και συμμετοχή στο μάθημα: 1,5 μονάδα.

Η παράδοση και η παρουσίαση της εργασίας, όπως και η συμμετοχή στις γραπτές εξετάσεις, είναι υποχρεωτικές, προκειμένου να θεωρηθεί ότι ένας φοιτητής έχει περάσει το μάθημα.

Βιβλιογραφία

- ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ, Ε., ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ, Α., ΚΑΥΚΑΛΑΣ, Γ. (2007) Πόλη και Πολεοδομικές Πρακτικές: Για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη, Αθήνα: Κριτική
- ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ Α. 1984/2007 Πολεοδομικός Σχεδιασμός: Για Μία Βιώσιμη Ανάπτυξη του Χώρου (Αθήνα: Συμμετρία)
- ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Δ. και ΠΕΤΡΑΚΟΣ Γ. επιμ. 1999/2005, Η Ανάπτυξη των Ελληνικών Πόλεων: Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις Αστικής Ανάλυσης και Πολιτικής Βόλος/ Αθήνα: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας/ Gutenberg.

3. Χωροταξική Πολιτική (Υ)

Στόχος του μαθήματος είναι η ολοκληρωμένη και σε βάθος ανάλυση της χωροταξικής πολιτικής.

Το μάθημα έχει θεωρητικό προσανατολισμό και αποβλέπει αφενός στην απόκτηση εξειδικευμένων και επίκαιρων γνώσεων και αφετέρου στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της ερευνητικής ευαισθησίας των φοιτητών.

Περιεχόμενο μαθήματος

Το μάθημα εστιάζεται στα βασικά χαρακτηριστικά της χωροταξικής πολιτικής και τις σχέσεις της με άλλες δημόσιες πολιτικές, τους γενικότερους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες που προσδιόρισαν τα χαρακτηριστικά και επιπτώσεις της (χωρικές και μη). Η έμφαση είναι στην Ελλάδα με αναφορές στον διεθνή χώρο.

Ενδεικτικές θεματικές ενότητες:

- Εισαγωγή στη χωροταξία: Στόχοι, βασικές αρχές και αντικείμενο της χωροταξίας Διαδικασίες χωρικής ανάπτυξης, δομή, δυναμική, διαδικασίες διαμόρφωσης και οργάνωσης χώρου, και χωρικός σχεδιασμός. Χωρικός Σχεδιασμός και Χωρική Ανάπτυξη. Σχέση της χωροταξίας με την στρατηγική για μια βιώσιμη ανάπτυξη. Σχέση της χωροταξίας με την πολιτική για το περιβάλλον, την περιφερειακή ανάπτυξη και τις τομεακές πολιτικές.
- Θεωρία του σχεδιασμού Ορισμός, βασικές έννοιες. Ο σχεδιασμός ως διαδικασία. Επίπεδα και κλίμακες σχεδιασμού. Είδη Σχεδιασμού. Στρατηγικός Σχεδιασμός. Σύγχρονες αντιλήψεις και προσεγγίσεις.
- Χωροταξία Αντικείμενο και Περιεχόμενο Χώρος και παραγωγικό σύστημα. Σχεδιασμός για τις εξορμητικές, αγροτικές, μεταποιητικές, τουριστικές δραστηριότητες στην Ελλάδα.
- Χωροταξία σε μικρή και μεσαία κλίμακα στην Ελλάδα Σχεδιασμός για τις ανθρώπινες δραστηριότητες, τις υποδομές και το δίκτυο οικισμών. Ανάλυση του βασικού θεσμικού πλαισίου και συναφών προγραμμάτων. Όργανα και εργαλεία του σχεδιασμού. Προβλήματα και προοπτικές.
- Χωροταξία και Διοίκηση Οργανωτικό θεσμικό πλαίσιο. Εδαφικές και διοικητικές δομές. Ελληνική και διεθνής εμπειρία. Μορφές σύγχρονης χωρικής διακυβέρνησης.
- Η Χωροταξία σε εθνική κλίμακα στην Ελλάδα Η ιστορική εξέλιξη του Χωροταξικού Σχεδιασμού στην Ελλάδα. Κύρια χαρακτηριστικά του ελληνικού συστήματος χωρικού σχεδιασμού. Επιρροές και συγκρίσεις.
- Η Χωροταξία στον διεθνή χώρο Το σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο της χωροταξίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη. Εξελίξεις και τάσεις στη διεθνή και Ευρωπαϊκή Χωροταξία. Η πολιτική χωρικής ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής ένωσης. Δίκτυα πόλεων και περιφερειών. Χωρική συνεργασία και σχεδιασμός σε υπερεθνική κλίμακα.
- Χωροταξία Ειδικών Περιοχών: Αγροτικός χώρος Χωροταξία και φυσικοί πόροι. Παραγωγικές περιοχές. Προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Σχεδιασμός για την αντιμετώπιση των φυσικών / περιβαλλοντικών κινδύνων και καταστροφών.
- Ορεινές περιοχές Προστασία και ανάπτυξη ορεινών περιοχών Ελλάδας – Ευρώπης
- Ακτές Ολοκληρωμένη διαχείριση παράκτιων περιοχών στην Ελλάδα και διεθνώς
- Νησιά Σχεδιασμός για νησιωτικές περιοχές στην Ελλάδα και διεθνώς. Βιώσιμη ανάπτυξη για νησιά.

Τρόπος Αξιολόγησης

Η διεξαγωγή του μαθήματος βασίζεται σε διαλέξεις (συμπεριλαμβανόμενων και παρουσιάσεων χωροταξικών μελετών) και στη συστηματική συμμετοχή των φοιτητών με ερωτήσεις και τοποθετήσεις που αποτελούν βασικό στοιχείο της διδακτικής προσέγγισης.

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα εκπονηθεί εργασία. Η εργασία είναι έκθεση επιστημονικού περιεχομένου (4000-6000 λέξεις) σε θέμα επιλογής του φοιτητή μετά από συνεννόηση με τους διδάσκοντες στην αρχή του εξαμήνου.

Ο τελικός βαθμός στο μάθημα θα προκύψει ως εξής:

- Εργασία: 3 μονάδες (κείμενο 2 και παρουσίαση 1). Η βαθμολόγηση θα είναι ατομική, και θα λαμβάνεται υπόψη τόσο η γενική εικόνα της παράδοσης, όσο και η συμμετοχή κάθε ατόμου στην παρουσίαση.
- Γραπτές εξετάσεις: 5 μονάδες.
- Έκτακτα τεστ και συμμετοχή στο μάθημα: 2 μονάδες.

Η παράδοση και η παρουσίαση της εργασίας, όπως και η συμμετοχή στις γραπτές εξετάσεις, είναι υποχρεωτικές, προκειμένου να θεωρηθεί ότι ένας φοιτητής έχει περάσει το μάθημα.

Βιβλιογραφία

- Καυκαλάς Γ. (2004), Ζητήματα Χωρικής Ανάπτυξης, Αθήνα: Κριτική (κεφάλαια: Πρόλογος, Καυκαλά, Ανδρικοπούλου, Θωΐδου και Καϊκά).
- Οικονόμου Δ. και Πετράκος Γ. (επιμ.) (1999/2005), Η Ανάπτυξη των Ελληνικών Πόλεων: Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις Αστικής Ανάλυσης και Πολιτικής Βόλος/ Αθήνα: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας/ Gutenberg.
- Οικονόμου Δ. (2000) 'Σύστημα χωρικού σχεδιασμού: Η ελληνική πραγματικότητα και η διεθνής εμπειρία', Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, τεύχ. 101-102, Α'-Β', σσ. 3-58.

4. Χωρική Ανάπτυξη (Υ)

Ο κύριος σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση και κριτική αφομοίωση βασικών χαρακτηριστικών της χωρικής οικονομίας και των μηχανισμών και πολιτικών αστικής και περιφερειακής ανάπτυξης, καθώς και η εξοικείωση με νέες ιδέες που σχετίζονται περισσότερο με τη σύγχρονη διεθνή εμπειρία. Οι πρώτες ενότητες του μαθήματος αποσκοπούν στην κατανόηση μιας σειράς κρίσιμων εννοιών για την ανάπτυξη των πόλεων και των περιφερειών, όπως η επιλογή εγκατάστασης των παραγωγικών δραστηριοτήτων, ο μηχανισμός δημιουργίας και ανάπτυξης των πόλεων, ο μηχανισμός κατανομής των χρήσεων γης, η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, οι μηχανισμοί περιφερειακής αλληλεξάρτησης και δημιουργίας περιφερειακών ανισοτήτων, οι επιδράσεις των διαρθρωτικών αλλαγών και της διεθνοποίησης στη δομή και οργάνωση, το επίπεδο ανάπτυξης και την ανταγωνιστικότητα των πόλεων και περιφερειών. Στη συνέχεια εξετάζεται το επίπεδο και η εξέλιξη των περιφερειακών ανισοτήτων στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση και συζητούνται οι παράγοντες που επηρεάζουν τη διαμόρφωσή τους. Τέλος εξετάζονται τα προβλήματα που συσχετίζονται με την άσκηση πολιτικών αστικής και περιφερειακής ανάπτυξης στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον και αναλύονται τα μέσα και η

αποτελεσματικότητα της πολιτικής που ασκείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα. Ο κύριος στόχος του μαθήματος είναι η παροχή γνώσεων και η ανάπτυξη δεξιοτήτων για την ανάλυση και αξιολόγηση των πολιτικών αστικής και περιφερειακής ανάπτυξης.

Βιβλιογραφία

- Ο' Sullivan Arthur (1996) *Urban Economics*, Irwin McGraw-Hill.
- Armstrong, Harvey, Taylor, Jim (2000) *Regional Economics and Policy*, Blackwell.
- Οικονόμου Δ. Πετράκος Γ. (2004) *Η Ανάπτυξη των Ελληνικών Πόλεων*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας – Gutenberg.
- Πετράκος Γιώργος και Ψυχάρης Γιάννης (2004) *Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα*, Εκδόσεις Κριτική.
- Γοσποδίνη (επιμ.) (2008) *Διάλογοι για το Σχεδιασμό και την Ανάπτυξη*, Εκδόσεις Κριτική.
- ΤΜΧΠΠΑ (2009) *25 Κείμενα για τις Πόλεις, το Σχεδιασμό και την Ανάπτυξη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.

5. Σεμινάριο (Υ)

Το Σεμινάριο αποτελείται από κύκλο διαλέξεων από διακεκριμένους επιστήμονες του χώρου, ο οποίος διενεργείται κατά τη διάρκεια του χειμερινού εξαμήνου. Το περιεχόμενο των διαλέξεων καλύπτει το αντικείμενο των τριών ελληνοφώνων Π.Μ.Σ. του Τμήματος καθώς και του διατμηματικού Π.Μ.Σ. «Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Τουρισμού και Πολιτισμού». Η αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών θα γίνει μέσω γραπτών εξετάσεων στο τέλος της περιόδου και με βάση τη συμμετοχή τους στο Σεμινάριο.

6. Ειδικά Θέματα Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικής Αναγέννησης (Υ)

Το μάθημα έχει Σεμιναριακό χαρακτήρα, και διεξάγεται κυρίως με ατομικές εισηγήσεις από τους φοιτητές συγκεκριμένων θεμάτων, βασισμένων σε βιβλιογραφική διερεύνηση και τεκμηρίωση, και στη συνέχεια στη συζήτηση στην τάξη, καθοδηγούμενη από τους διδάσκοντες. Οι εισηγήσεις πρέπει να έχουν κριτικό χαρακτήρα και να μην αποτελούν απλώς αναπαραγωγή της υφιστάμενης βιβλιογραφίας.

Τα θέματα που θα καλυφθούν καλύπτουν κατ' αρχήν το φάσμα πολεοδομία-χωροταξία. Καλύπτονται επίσης και άλλες χωρικές πολιτικές, όμορες προς αυτές στις οποίες εστιάζει το μάθημα (όπως η αστική σύνθεση, η περιβαλλοντική πολιτική και η πολιτική αστικής και περιφερειακής ανάπτυξης) όσον αφορά τις διασυνδέσεις τους με τις πρώτες.

Στόχος είναι η εμβάθυνση σε ειδικά ζητήματα θεωρητικού ή εφαρμοσμένου χαρακτήρα που έχουν είτε διαχρονική σημασία και δομική βαρύτητα στις χωρικές πολιτικές, είτε είναι ιδιαίτερα επίκαιρα στην τρέχουσα περίοδο, με τρόπο που θα

συμβάλει αφενός στην απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων και αφετέρου στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της ερευνητικής ευαισθησίας των φοιτητών. Γνώσεις που έχουν αποκτηθεί κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου, ή στις βασικές σπουδές, ή ακόμα στο πλαίσιο εξωπανεπιστημιακής (επαγγελματικής ή ερευνητικής) δραστηριότητας αποτελούν την αφετηρία του μαθήματος.

Περιεχόμενο μαθήματος

Η θεματολογία των εισηγήσεων αναπροσαρμόζεται σε ετήσια βάση. Μια ενδεικτική θεματολογία περιλαμβάνει τα εξής:

- χωρική διακυβέρνηση,
- αστική ανασυγκρότηση,
- η μητρόπολη στο πλαίσιο του παγκόσμιου ανταγωνισμού,
- συστήματα σχεδιασμού στο διεθνή χώρο,
- η χωροταξία στην ΕΕ,
- η νομολογία ΣΕ θέματα χωρικού σχεδιασμού στην Ελλάδα και το διεθνή χώρο,
- ελεύθερος χρόνος και πόλη,
- αστική διαχείριση, μάρκετινγκ πόλεων, η 'ιδανική' πόλη

Τρόπος αξιολόγησης

Με εξαίρεση τις ημέρες με ειδικό αντικείμενο, κατά τη διάρκεια του μαθήματος θα γίνεται ένας αριθμός παρουσιάσεων από του φοιτητές

Κάθε παρουσίαση θα έχει την εξής δομή:

α) Μοίρασμα σημειώματος

β) Προφορική εισήγηση με υποβοήθηση από power point. Ο εισηγητής πρέπει να έχει φροντίσει το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο να υπάρχει εγκαίρως (πριν από την έναρξη του μαθήματος) στον Η / Υ που θα χρησιμοποιηθεί για την παρουσίαση.

γ) Συζήτηση επί της εισήγησης με καθοδήγηση από τους διδάσκοντες

Ο τελικός βαθμός στο μάθημα θα προκύψει ως εξής:

- Προφορική εισήγηση 3 μονάδες.
- Γραπτή εισήγηση: 2 μονάδες.
- Συμμετοχή στις συζητήσεις: 5 μονάδες.

7. Στούντιο Αστικής Αναγέννησης (Υ)

Ο στόχος του μαθήματος είναι να επιτρέψει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές να εξοικειωθούν με τις απαιτήσεις και τα εργαλεία του συνολικού (πέραν του εξειδικευμένου) σχεδιασμού και να τους παράσχει ικανά εφόδια για να τα αξιοποιούν συνθετικά μόνοι τους ή για να συνεργάζονται αποδοτικά με planners άλλης κατεύθυνσης.

Το μάθημα έχει μορφή Studio, γίνεται στα πλαίσια εκπόνησης ομαδικής άσκησης από τους φοιτητές, και περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:

1. Εισαγωγή: γενικά ζητήματα θεωρίας και πρακτικής που επιβάλλουν τον "συνεργούντα" χωρικό σχεδιασμό.
2. Επεξήγηση θέματος, μορφής και διαδικασιών της άσκησης.
3. Εισαγωγή σε ειδικά μεθοδολογικά εργαλεία.
4. Έναρξη εκπόνησης της άσκησης
5. Εισαγωγή σε μεθοδολογικά εργαλεία, των οποίων η αναγκαιότητα προκύπτει από τη διόρθωση.

6.Συνέχιση της εκπόνησης της άσκησης - ενδιάμεσες διορθώσεις

7.Τελική διόρθωση

8. Παρουσίαση, συγκριτική αξιολόγηση των ασκήσεων.

Η πρακτική του χωρικού σχεδιασμού στην τρέχουσα συγκυρία χαρακτηρίζεται από την ολοένα και μεγαλύτερη συνέργεια των διαφόρων εργαλείων, επιπέδων, κλιμάκων και όψεων του σχεδιασμού (planning). Έχει παρέλθει, τουλάχιστον προσωρινά, η εποχή που ο οικονομικός προγραμματισμός προηγούνταν και έπονταν διαδοχικά ο χωροταξικός και μετά ο πολεοδομικός σχεδιασμός. Έχουν πολλαπλασιαστεί οι "τύποι" χωρικών σχεδίων και σχεδίων ανάπτυξης: ΚΠΣ και Επιχειρησιακά Προγράμματα, Εθνικά και Περιφερειακά Χωροταξικά Σχέδια, ΓΠΣ και ΣΧΟΑΠ, Master Plan και Στρατηγικά Σχέδια, κ.ο.κ. Τέλος, βαθμιαία αλλάζουν οι απαιτήσεις από κάθε κλίμακα σχεδιασμού: το Χωροταξικό Σχέδιο ολοένα και λιγότερο μπορεί να σταματά στον ορισμό μεγάλης κλίμακας ζωνών χρήσεων γης, το Πολεοδομικό Σχέδιο να ορίζει χρήσεις ανά πολεοδομική ενότητα χωρίς να συνυπολογίζει ζητήματα όπως η αστική οικονομική δραστηριότητα, το περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα να προτείνει επιτακτικά αντί των ενδεικτικών εργαλεία ανάπτυξης. Η εξέλιξη αυτή προκύπτει καταρχήν από τη θεωρητική εξέλιξη στις επιστημονικές περιοχές χωροταξίας και πολεοδομίας. Προκύπτει όμως και από το γεγονός ότι, στα δεκαπέντε τελευταία χρόνια τουλάχιστον, έχει μεταβληθεί σημαντικά το γενικότερο πλαίσιο μέσα στο οποίο καλείται να λειτουργήσει ο σχεδιασμός: οι δημόσιοι επενδυτικοί πόροι δεν μπορούν πλέον να θεωρούνται ανεξάντλητοι, ο παρεμβατικός - αναδιανεμητικός - ρυθμιστικός ρόλος του κράτους περιορίζεται, η μέριμνα για την οικονομική αποδοτικότητα των αναπτυξιακών παρεμβάσεων («value-for-money») γίνεται κυρίαρχη. Ως συνολική συνέπεια των παραπάνω, αυξάνεται συνεχώς η πολυπλοκότητα και η εξειδίκευση των μεθοδολογικών εργαλείων. Αντιστρόφως, μειώνεται (στο επίπεδο των αποφάσεων πολιτικής) η σημασία των λεπτομερών σχεδιασμών και υιοθετείται μια περισσότερο ευέλικτη μορφή τους. Καθίσταται επιτακτικό πλέον:

1. να συνεργούν τα διάφορα επίπεδα και όψεις του σχεδιασμού: αναπτυξιακός, χωροταξικός, πολεοδομικός,
2. να διαθέτουν οι planners κάθε επιπέδου βασικές γνώσεις και ικανότητες που ανήκουν στα άλλα επίπεδα, ώστε να έχουν τη δυνατότητα επιλογής, σύνθεσης και αξιοποίησης των καταλληλότερων εκάστοτε εργαλείων σχεδιασμού.

Επομένως, υπάρχει η ανάγκη, στους φοιτητές Χωροταξίας - Πολεοδομίας, ιδίως στο Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών, να παρέχεται η δυνατότητα σύνθεσης επιπέδων, όψεων και εργαλείων, ώστε να γίνουν εκτός από εξειδικευμένοι χωροτάκτες και πολεοδόμοι, και ικανοί planners.

Τρόπος αξιολόγησης

Η βαθμολόγηση αφορά αποκλειστικά στην άσκηση.

Βιβλιογραφία

Παρέχεται σε κάθε μάθημα, κατ' αρχήν σαν προτάσεις των ομάδων αλλά και από κείμενα και άρθρα των διδασκόντων τα οποία σχετίζονται με το αντικείμενο κάθε διάλεξης και από επίσημα κείμενα και Οδηγούς, ελληνικούς και Κοινοτικούς.

8. Πολιτική Γης, Αστική Ανάπτυξη και Αγορά Ακινήτων (Ε)

Σκοπός του συγκεκριμένου μαθήματος είναι η κατανόηση των πολύπλοκων σχέσεων που συνδέουν την ακίνητη ιδιοκτησία με το χώρο, την κοινωνία, την οικονομία και το χρηματοπιστωτικό σύστημα, μέσα από θεωρητικές προσεγγίσεις και ανάλυση case studies. Πιο συγκεκριμένα, κύριοι στόχοι του μαθήματος είναι :

- Η θεώρηση της ακίνητης ιδιοκτησίας ως ατομικού και κοινωνικού αγαθού, συντελεστή παραγωγής και αντικειμένου επένδυσης.
- Η κατανόηση του ρόλου της Πολιτικής Γης και της Αγοράς Ακινήτων στην ανάπτυξη και ρύθμιση του αστικού και του εξωαστικού χώρου, μέσα στα πλαίσια των τυπικών και άτυπων θεσμών που την διέπουν.
- Η χωρική προβολή των σχέσεων μεταξύ των μακρο- και μικρο-οικονομικών παραγόντων και του παγκοσμιοποιημένου χρηματοπιστωτικού συστήματος με την αγορά ακινήτων.
- Η κατανόηση του ρόλου της ακίνητης ιδιοκτησίας στη δόμηση των παραγωγικών συστημάτων.
- Η ανάλυση των βασικών χαρακτηριστικών και λειτουργιών επιμέρους αγορών ακινήτων: κατοικία, γραφεία, εμπορικά ακίνητα
- Η παρουσίαση των νέων τάσεων και επενδυτικών προοπτικών. Αειφορία του αστικού περιβάλλοντος, εξοικονόμηση ενέργειας κτιρίων, κλπ.
- Η απόκτηση βασικών επαγγελματικών δεξιοτήτων στην ανάλυση αγοράς και πρακτικές αξιοποίησης και διαχείρισης ακινήτων

Βιβλιογραφία

- Ball M. (2006) *Markets and Institutions in Real Estate and Construction*, Wiley-Blackwell.
- Epley D., Rabianski J. and Haney R. (2001) *Real Estate Decisions*, South-Western Educational Publications/ Thomson Learning.
- Guy S. and Henneberry J. (eds) (2002) *Development and Developers: Perspectives on Property*, Wiley-Blackwell.
- Needham B. (2006) *Planning, Law and Economics*, London: Routledge
- Seabrooke W., Kent P. and How H.H. (2004) *International Real Estate*, Oxford: Blackwell Publishing.
- Urban Land Institute (2008) *Emerging Trends in Real Estate 2009*, ULI.

9. Αστική Ανάπλαση και Ανάπτυξη (Ε)

10. Mega Projects, Υποδομές και Χωρικός Σχεδιασμός (Ε)

11. Εφαρμογές Γεωπληροφορικής (Ε)

Το μάθημα «Εφαρμογές Γεωπληροφορικής» έχει σαν στόχο την εξοικείωση των σπουδαστών με τις δυνατότητες και τα εργαλεία των ΓΣΠ. Πιο συγκεκριμένα, αναπτύσσονται και εφαρμόζονται οι βασικές μέθοδοι και τεχνικές εισαγωγής, διαχείρισης και παρουσίασης χωρικών και περιγραφικών Δεδομένων σε περιβάλλον ΓΣΠ. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων οι σπουδαστές θα εκπονήσουν θέματα τα

οποία θα παρουσιαστούν με την ολοκλήρωση του εξαμήνου. Ειδικότερα, η παρακολούθηση του συγκεκριμένου μαθήματος θα δώσει τις ακόλουθες δυνατότητες στους σπουδαστές:

1. Να γνωρίσουν τις βασικές έννοιες και τα χαρακτηριστικά των ΓΣΠ.
 2. Να αποκτήσουν την ευχέρεια στη χρήση συγκεκριμένου λογισμικού ΓΣΠ.
 3. Να εφαρμόσουν τις επιμέρους μεθόδους και τεχνικές σε πραγματικά προβλήματα.
- Τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών είναι μια επιστημονική περιοχή η οποία έχει γνωρίσει σημαντική εξέλιξη και παράλληλα είναι ιδιαίτερα δημοφιλής την τελευταία εικοσαετία. Περιλαμβάνει μία εντυπωσιακή πλέον σειρά μεθόδων και τεχνικών, γενικευμένων και εξειδικευμένων, για την επεξεργασία, ανάλυση και παρουσίαση γεωγραφικών δεδομένων σε περιβάλλον Η/Υ. Με αυτήν την έννοια, η κατανόηση των χαρακτηριστικών, η παρουσίαση των δυνατοτήτων και η εμπειριστατωμένη αξιοποίηση τους συνιστά ένα αναπόσπαστο κομμάτι όσων εκπαιδεύονται στο χώρο της Γεωπληροφορικής.

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει μια εισαγωγή στις μεθόδους Πληροφορικής ώστε να επιτρέψει στους Μεταπτυχιακούς Σπουδαστές να αποκτήσουν το βασικό υπόβαθρο για την Γεωπληροφορική, και επιπλέον να εξοικειωθούν με θέματα Βάσεων Δεδομένων. Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος, αναμένεται ότι οι σπουδαστές θα είναι ικανοί: να αντιλαμβάνονται τις βασικές αρχές της πληροφορικής, να μοντελοποιούν προβλήματα με βάση δομές δεδομένων και να μπορούν να σχεδιάσουν βάσεις δεδομένων για εφαρμογές Γεωπληροφορικής.

Βιβλιογραφία

- Longley, P. & Batty, M., (1999). Spatial Analysis: Modeling in a GIS environment.
- Malczewski, J., (1999). GIS and Multicriteria Decision Analysis.
- Korte, G., (1997). The GIS Book. Understanding the value and implementation of Geographical Information Systems.
- Burrough, P.A., McDonnell, R. McDonnell, R. A., (1997). Principles of Geographical Information Systems (Spatial Information Systems).
- Laurini R., Thomson D., Geomatics, Introduction to spatial information systems, in Fundamentals of Spatial Information Systems, 1992 .
- Nunes J., General concepts of space and time, in Frank A. (ed.) GIS-Materials for a Post-Graduate Course, GeoInfo 4, vol.1, 1995.
- Egenhofer M., What is special about spatial?: database requirements for vehicle navigation in geographic space, in Proceedings of the 1993 ACM SIGMOD international conference on Management of data, 1993.
- Laurini R., Thomson D., Semantics, Objects, surfaces, data, in Fundamentals of Spatial Information Systems, 1992.
- Guarino N., Formal ontology and information systems, in Proceedings of FOIS'98, Trento, Italy, 1998.
- Egenhofer M.J., Franzosa R.D., Point-set topological spatial relations, in International Journal of GIS, 1991.
- Molenaar M., Spatial concepts as implemented in GIS, in Frank A. (ed.) GIS-Materials for a Post-Graduate Course, GeoInfo 4, vol.1, 1995.

- Burrough P.A., Spatial analysis using continuous fields, in Principles of Geographical Information Systems, 1998.
- Raper J., Kelk B., Three-Dimensional GIS, in Maguire D. J., Goodchild M. F., Rhind D. W. (eds.) Geographical Information Systems: Principles and Applications, 1991.

12. Σχεδιασμός Μεταφορών (Ε)

Στόχος του μαθήματος είναι η εμβάθυνση στο σχεδιασμό των μεταφορών ως συνιστώσας του συνολικού χωρικού σχεδιασμού. Στο πλαίσιο αυτό, η έμφαση είναι στην αντιμετώπιση των θεμάτων κυκλοφορίας στον αστικό χώρο, στην οργάνωση, ιεράρχηση και γεωμετρία των αστικών οδικών δικτύων, στα μέσα μαζικής μεταφοράς, στο ζήτημα της στάθμευσης, στη χωροθέτηση και ιεράρχηση των υπερτοπικών δικτύων μεταφορών ΣΕ συνάρτηση με το χωροταξικό σχεδιασμό, στα συνδυασμένα συστήματα μεταφορών, και στη συσχέτιση μεταφορών και ανάπτυξης. Το μάθημα έχει κυρίως αναλυτικό-θεωρητικό προσανατολισμό αλλά περιλαμβάνει και εφαρμοσμένη άσκηση. Αποβλέπει στην απόκτηση των αναγκαίων γνώσεων και δεξιοτήτων για την αυτοτελή κάλυψη των σχετικών απλούστερων θεμάτων μεταφορών από τους αποφοίτους (πολεοδόμους-χωροτάκτες) καθώς και για τη συνεργασία με πιο ειδικευμένους επιστήμονες για τα πιο σύνθετα ζητήματα μεταφορών.

Βιβλιογραφία

- Ανδρικοπούλου, Ε., Γιαννακού, Α., Καυκαλάς, Γ., Πιτσιάβα-Λατινοπούλου, Μ. (2007) *Πόλη και Πολεοδομικές Πρακτικές: Για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη*, Αθήνα: Κριτική. [Κεφάλαια 7, 8, 9, 14, 15]
- Αραβαντινός Α. (1984/2007), *Πολεοδομικός Σχεδιασμός: Για Μία Βιώσιμη Ανάπτυξη του Χώρου*, Αθήνα: Συμμετρία. [Μέρος Δ]
- Bannister, D. (1994/2002) *Transport Planning*, London: Routledge.
- Buchanan, C. (1964) *Traffic in Towns*, Penguin, London
- Γιαννόπουλος, Γ.Α. (2002) *Σχεδιασμός των Μεταφορών*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.
- Hoyle B.S., R. D. Knowles, (1992/1998) *Modern Transport Geography*, Belhaven Press, London.
- Marshall, Stephen, David Banister (επ.) (2007) *Land Use and Transport: European Research Towards Integrated Policies*, Amsterdam and Oxford: Elsevier.
- Σκάγιαννης, Π. (1994), *Πολιτική Προγραμματισμού των Υποδομών*, Αθήνα: Σταμούλης.
- Φραντζεσκάκης, Ι.Μ., Γ.Α.Γιαννόπουλος (1986) *Σχεδιασμός των Μεταφορών και Κυκλοφοριακή Τεχνική*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.

13. Αστική Σύνθεση (Ε)

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το ρόλο, τις θεωρίες και τα αναλυτικά και σχεδιαστικά εργαλεία της με την ευρύτερη έννοια του όρου αστικής σύνθεσης (urban design). Περιλαμβάνει θέματα ιστορίας της φυσικής δομής της πόλης και των αστικών τοπίων, την ανάλυση των επιμέρους στοιχείων της αστικής

φυσικής δομής, την ανάλυση της μορφολογίας, της αντιληπτικής εικόνας και σύνταξης της πόλης, αστικής σύνθεσης σε μακρο-κλίμακα, θέματα δημόσιου χώρου, και θέματα διασύνδεσης μεταξύ της αστικής μορφολογίας και άλλων επιπέδων του αστικού φαινομένου και των χωρικών πολιτικών. Το μάθημα προϋποθέτει μερική εξοικείωση με τις βασικές έννοιες και δεξιότητες που συνδέονται με την αστική σύνθεση, και περιλαμβάνει και άσκηση εφαρμοσμένου χαρακτήρα.

Βιβλιογραφία

- Braunfels W. 1988/2003 *Urban Design in Western Europe, 900-1900*, The University of Chicago Press, Chicago
- Γοσποδίνη Α., Μπεριάτος Η. (επ.) 2006, *Τα Νέα Αστικά Τοπία και η Ελληνική Πόλη*, Κριτική, Αθήνα
- Greed C., Roberts, M. (επ.) 1998 *Introducing Urban Design: Interventions and Responses*, Longman, Harlow
- Hall, P. (1988/2002) *Cities of Tomorrow: An Intellectual History of Urban Planning and Design in the Twentieth Century*, Oxford: Blackwell.
- Kostof S. 1991/1999 *The City Shaped*, Thames and Hudson, London
- Kostof S. 1992/1999 *The City Assembled*, Thames and Hudson, London
- Krier R. 1979/1984 *Urban Space*. Academy Editions, London
- Lynch, K, 1981/1984 *Good City Form*, MIT Press, Cambridge MA and London.
- Lynch, K, 1960 *The Image of the City*, MIT Press, Cambridge MA
- Παπαδόπουλος Λ. (επ.) 2002, *Μετασχηματισμοί του Αστικού Τοπίου*, Λιβάνης, Αθήνα
- Paddison, R. (επ.) 2001 *Handbook of Urban Studies*, London: Sage Publications
- Relph E. 1987/1992. *The Modern Urban Landscape*. Croom Helm. London
- Rossi A. 1984/1987 *Η αρχιτεκτονική της πόλης. Σύγχρονα Θέματα*, Θεσσαλονίκη
- Savitch H. V. 1988. *Post-Industrial Cities. Politics and Planning in New York, Paris and London*. Princeton University Press. Princeton, New Jersey
- Sutcliffe A. 1993 *Paris. An Architectural History*. Yale University Press, New Haven
- Sutcliffe A. 2006 *London. An Architectural History*. Yale University Press, New Haven.

14. Θεσμικό πλαίσιο Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (Ε)

Σκοπός του προτεινόμενου μαθήματος είναι η εξοικείωση των μεταπτυχιακών φοιτητών με βασικά θέματα του δικαίου και των θεσμών χωροταξίας, πολεοδομίας και περιβάλλοντος, όπως αυτά αναλύονται στη νομική θεωρία και αποτυπώνονται στη νομική πράξη (νομοθεσία, νομολογία). Για το σκοπό αυτό, στο πλαίσιο διεξαγωγής του μαθήματος, επιλέγονται κατ' έτος μία ή περισσότερες βασικές θεματικές ενότητες, στις οποίες επιχειρείται η εις βάθος ανάλυση και η κατανόηση των θεωρητικών αναζητήσεων και των εμπειρικών εξελίξεων στην ημεδαπή ή και σε αλλοδαπές έννομες τάξεις. Λόγω και του διεπιστημονικού χαρακτήρα του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών, στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τη σημασία και τον τρόπο συμβολής του θεσμικού πλαισίου στην άσκηση της χωροταξικής, πολεοδομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής και να εξοπλισθούν παράλληλα με επιχειρησιακές γνώσεις που θα τους επιτρέψουν στο μέλλον να ανταποκριθούν στα επαγγελματικά τους καθήκοντα ή να

λειτουργήσουν στο πλαίσιο διεπιστημονικών ομάδων που ασχολούνται με χωρικά ζητήματα.

Βιβλιογραφία

- Alterman, R. (ed) (2001), *National-level Planning in Democratic Countries*, Liverpool: Liverpool University Press.
- Booth, P., Breuillard, M., Fraser, C. and Paris, D. (2007), *Spatial Planning Systems of Britain and France*, Routledge, London and New York
- Γιαννακούρου, Γ. (2008), *Η Χωροταξία στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Εθνικές Πολιτικές και Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση, Παπαζήσης, Αθήνα*
- Γιαννακούρου, Γ., Κρεμλής, Γ., Σιούτη, Γ. (επιμ.) (2007), *Η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου περιβάλλοντος στην Ελλάδα. 1981-2006*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Κομοτηνή.
- Commission of the European Communities (1997), *The EU compendium of spatial planning systems and policies*, Regional development studies, 28. Luxembourg: CEC.
- Δούση, Ε. (2001), *Η κοινοτική πολιτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- Κουτούπα-Ρεγκάκου Ε. (2007), *Δίκαιο του Περιβάλλοντος*, Β΄ έκδοση επαυξημένη, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη.
- Larsson, G. (2006), *Spatial Planning Systems in Western Europe*, Delft University Press.
- Μέλισσας, Δ. (2002), *Θεμελιώδη ζητήματα του δικαίου της χωροταξίας*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή.
- Παπαγρηγορίου, Β. (2007), *Πολοδομία. Εισαγωγή, Θεσμοί, Πολιτική*, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη.
- Ρόζος, Ν. (1994), *Η νομική προβληματική του χωροταξικού σχεδιασμού*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα.
- Σιούτη Γ. (2003), *Εγχειρίδιο δικαίου περιβάλλοντος*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή.
- Σκούρτος, Μ. και Σοφούλης, Κ. (επιμ.) (1995), *Η Περιβαλλοντική Πολιτική στην Ελλάδα*, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα.
- Τάχος, Α. (2006), *Δίκαιο Προστασίας του Περιβάλλοντος*, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη.
- Waterhout, B. (2008) *The Institutionalisation of European Spatial Planning*, Delft University Press.
- Χριστοφιλόπουλος, Δ. (2006), *Δόμηση εκτός σχεδίου πόλεως*, Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 2006.
- Χριστοφιλόπουλος, Δ. (2002), *Πολιτιστικό περιβάλλον-χωρικός σχεδιασμός και βιώσιμη ανάπτυξη*, Π.Ν. Σάκκουλας - Δίκαιο και Οικονομία, Αθήνα.

15. Αστική Κοινωνική Πολιτική (Ε)

Το μάθημα εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους οι αστικές πολιτικές επιχειρούν να ρυθμίσουν τις σημαντικότερες κοινωνικές μεταβολές στις σύγχρονες πόλεις του 'δυτικού', κυρίως, κόσμου. Στόχος του μαθήματος είναι να παράσχει στους φοιτητές τις γνώσεις κοινωνικής γεωγραφίας και κοινωνιολογίας που θα τους επιτρέψουν να

εμβαθύνουν στα σχεδιαστικά και πολεοδομικά μαθήματα. Η έμφαση θα δοθεί στις σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις, ενώ ιδιαίτερη αναφορά θα γίνει στις σημαντικότερες εμπειρικές έρευνες των τελευταίων δεκαετιών.

Τα αντικείμενα του μαθήματος είναι:

- Νέα φαινόμενα (μεταναστευτικά ρεύματα, δημογραφικές δομές) που επηρεάζουν την κοινωνική μορφολογία των σύγχρονων πόλεων
- Η σχέση μεταξύ στεγαστικού διαχωρισμού και εκπαιδευτικών υπηρεσιών
- Το ζήτημα του εξευγενισμού (gentrification) των κέντρων των πόλεων
- Τρόποι ζωής, πολιτιστική κατανάλωση και αστική ανάπτυξη
- Παγκοσμιοποίηση, μεταβολές στο διεθνή καταμερισμό εργασίας και κοινωνική διαίρεση των πόλεων (κοινωνική ανισότητα, πόλωση, διαχωρισμός)
- Πολιτικές ανταγωνιστικότητας και κοινωνικής συνοχής στις σύγχρονες πόλεις
- Σύγχρονα μοντέλα και θεωρίες αστικής διαχείρισης
- Τοπικά πρότυπα κοινωνικής ρύθμισης (βαθμός και τύπος ανάπτυξης του συστήματος πρόνοιας)
- Η αστική κοινωνική πολιτική της ΕΕ

Τρόπος Αξιολόγησης

Η διεξαγωγή του μαθήματος βασίζεται στις διαλέξεις των διδασκόντων και τη συζήτηση με τους φοιτητές. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα εκπονηθεί ατομική εργασία. Οι διορθώσεις θα γίνουν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και οι παρουσιάσεις στα 2 τελευταία μαθήματα.

Ο τελικός βαθμός στο μάθημα θα προκύψει ως εξής:

- Ατομική εργασία: 5 μονάδες (κείμενο 3,5 και παρουσίαση 1,5).
- Γραπτές εξετάσεις: 5 μονάδες.

Η παράδοση και η παρουσίαση της εργασίας, όπως και η συμμετοχή στις γραπτές εξετάσεις, είναι υποχρεωτικές, προκειμένου να θεωρηθεί ότι ένας φοιτητής έχει περάσει το μάθημα.

Βιβλιογραφία

- Knox P. , S. Pinch (2009), Αστική Κοινωνική Γεωγραφία, Αθήνα: Σαββάλας.
- Μαλούτας Θ. (επιμ.) (2000), Οι πόλεις. Κοινωνικός και οικονομικός Άτλας της Ελλάδας, Αθήνα-Βόλος : ΕΚΚΕ/Πανεπιστημιακές εκδόσεις Θεσσαλίας.
- Maloutas T. (2004) "Segregation and residential mobility. Spatially entrapped social mobility and its impact on segregation in Athens", European Urban and Regional Studies 11/3: 195-211).
- Smith, N. (1996) The New Urban Frontier: Gentrification and the Revanchist City.

16. Δραστηριότητες Ελεύθερου Χρόνου και Αστική Αναγέννηση (Ε)

Ο κύριος σκοπός του μαθήματος είναι η κριτική αφομοίωση ζητημάτων ελεύθερου χρόνου (μια από τις τέσσερις κύριες λειτουργίες της πολεοδομίας, σύμφωνα με τη Χάρτα των Αθηνών) και η εμβάθυνση σε ζητήματα βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, καθώς και η εξοικείωση με ορισμένες νέες ιδέες που σχετίζονται περισσότερο με τη σύγχρονη διεθνή εμπειρία.

Οι κύριοι στόχοι του μαθήματος είναι:

1. η παροχή γνώσεων για τη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης εικόνας στρατηγικών ελεύθερου χρόνου και βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, ιδιαίτερα από τη στιγμή που

- ο στρατηγικός πολεοδομικός σχεδιασμός αποτελεί μια σύγχρονη προσέγγιση που καλύπτει όλο το φάσμα των προβλημάτων δομής και λειτουργικότητας για τη δημιουργία ενός βιώσιμου αστικού περιβάλλοντος,
2. η ανάπτυξη δεξιοτήτων για την ανάλυση και αξιολόγηση των πολιτικών και το σχεδιασμό μιας αστικής στρατηγικής με επίκεντρο τις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου και με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη,
 3. η ειδικευμένη γνώση των ατόμων που ενδιαφέρονται να εργαστούν τόσο ως πολεοδόμοι χωροτάκτες, όσο και ως στελέχη φορέων και εταιριών σχετικών με δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

Περιεχόμενο μαθήματος

Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά του μαθήματος είναι η διεπιστημονική προσέγγιση της χωροχρονικής διάστασης του σύνθετου φαινομένου του ελεύθερου χρόνου (τουρισμός, πολιτισμός, αθλητισμός, ψυχαγωγία). Ειδικά για τον τουρισμό, η κοινωνική και οικονομική σημασία του έχει αρχίσει να αναγνωρίζεται (και σε βιβλιογραφικό επίπεδο), αργά αλλά σταθερά, και στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο αυτό θα αντιμετωπιστούν ζητήματα που σχετίζονται με την οικονομία, τη γεωγραφία, τη μεθοδολογία, την αξιολόγηση, το σχεδιασμό, το μάρκετινγκ, την πολιτική κ.ά.

Το μάθημα θα επικεντρωθεί σε αντικείμενα όπως:

- στρατηγικός σχεδιασμός,
- ανταγωνιστικότητα και μάρκετινγκ πόλεων,
- προσδιορισμός κριτηρίων για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη,
- δημιουργική πόλη,
- μεγάλα γεγονότα,
- προστασία πολιτισμικής κληρονομιάς, ειδικοί χώροι (μουσεία, πολυκινηματογράφοι),
- σχεδιασμός για το χρόνο και τον ελεύθερο χρόνο στην πόλη.

Τρόπος Αξιολόγησης

Το μάθημα συνδυάζει διαλέξεις, διορθώσεις εργασιών και Σεμινάρια.

Ο τελικός βαθμός του μαθήματος προκύπτει ως εξής:

- Παράδοση εργασίας: 30%
- Παρουσίαση εργασίας: 20%
- Υποχρεωτικές διορθώσεις εργασίας 10%
- Γενική συμμετοχή στο μάθημα 10%
- Εξετάσεις 30%

Η παράδοση και η παρουσίαση της εργασίας, όπως και η συμμετοχή στις εξετάσεις, είναι υποχρεωτικές προκειμένου να θεωρηθεί ότι ένας φοιτητής έχει περάσει το μάθημα.

Βιβλιογραφία

- Ανδρικοπούλου, Ε., Γιαννακού, Α., Καυκαλάς, Γ., Πιτσιάβα-Λατινοπούλου, Μ. (2007), Πόλη και Πολεοδομικές Πρακτικές: Για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη, Αθήνα: Κριτική. [κεφάλαια 4, 10 και 17]
- Δέφνερ Α. (2002α) "Η Σημασία της Σύνδεσης Πολιτιστικού και Χρονικού Σχεδιασμού για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Πόλεων", Τόπος, τεύχος 18019, 197-213
- Landry C. (2006), The Art of City Making, London: Earthscan Publications
- Metaxas, T. (2009) 'Place Marketing, Strategic Planning and Competitiveness: The case of Malta', European Planning Studies, 17(9): 1357-1378.

17. Νέα Αστικά Τοπία και Νέες Αστικές Οικονομίες (Ε)

Ο κύριος στόχος του μαθήματος είναι η εμβάθυνση σε θεωρητικά θέματα και η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης σε σχέση με σημαντικά θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα των χωρικών μετασχηματισμών των σύγχρονων πόλεων. Επίσης, στοχεύει στην άσκηση των τεχνικών δεξιοτήτων των φοιτητών τόσο στη χωρική ανάλυση περιπτώσεων αστικών περιοχών από τις σύγχρονες ελληνικές πόλεις, όσο και στην παραγωγή προτάσεων αστικής αναζωογόνησης (urban regeneration, gentrification).

Περιεχόμενο μαθήματος

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάλυση των χωρικών μετασχηματισμών των σύγχρονων πόλεων διεθνώς – και ειδικότερα των μετασχηματισμών που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τις αλλαγές στις αστικές οικονομίες, όπως (α) η ανάπτυξη νέων αστικών οικονομικών δραστηριοτήτων στις μεταβιομηχανικές, (β) η συρρίκνωση συγκεκριμένων οικονομικών δραστηριοτήτων (π.χ παραδοσιακές βιομηχανίες/βιοτεχνίες) . Το μάθημα εστιάζει στην περίπτωση των ελληνικών πόλεων.

Τρόπος Αξιολόγησης

Ο τελικός βαθμός θα προκύψει ως εξής:

- Εργασία 80%
- Παρουσίαση-Συμμετοχή 20%

Σημειώνεται ότι η βαθμολόγηση θα είναι ατομική, επομένως η συμμετοχή των φοιτητών στις διαλέξεις και στις διορθώσεις, όπως επίσης και στην παρουσίαση της εργασίας, θα είναι καθοριστική.

Βιβλιογραφία

- Gospodini, A. (2002), “European cities in competition and the new ‘uses’ of urban design”, *Journal of Urban Design*, 7(1): 59-74.
- Gospodini, A., Beriatos, E., (2006) (eds), *The New Urban Landscapes and the Greek cities*, Athens: Kritiki Publications (in Greek) ‘
- Pallagst, K., et al (2009) (eds), *The Future of Shrinking Cities: Problems, Patterns and Strategies of Urban Transformation in a Global Context*, Berkeley: University of California
- Hollander, J., B., (2010), ‘Moving Toward a Shrinking Cities Metric: Analyzing Land Use Changes Associated With Depopulation in Flint, Michigan’ *Cityscape: A Journal of Policy Development and Research* 12 (1): 133-151.

18. Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός και Πολιτική (Ε)

Στόχος είναι η εισαγωγή στα θέματα χωρικής πολιτικής με κύριο άξονα το φυσικό περιβάλλον

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάλυση της σχέσης χώρου και περιβάλλοντος με αναφορά στη σχέση των πολιτικών χωρικού σχεδιασμού και περιβαλλοντικής πολιτικής.

Το μάθημα αποβλέπει στην απόκτηση εξειδικευμένων και επίκαιρων γνώσεων και στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της ερευνητικής ευαισθησίας των φοιτητών.

Περιεχόμενο μαθήματος:

Το μάθημα εστιάζεται στην ανάγκη ανάδειξης της περιβαλλοντικής διάστασης στον σχεδιασμό του χώρου. Περιλαμβάνει την εισαγωγή στον σύγχρονο προβληματισμό για το φυσικό περιβάλλον, τη σχέση του με το ανθρωπογενές, την ανάγκη για μια πολιτική βιώσιμης ανάπτυξης, τις βασικές αρχές και κανόνες περιβαλλοντικού σχεδιασμού με αναφορές σε σύγχρονα θέματα ανάπτυξης του χώρου με ολοκληρωμένη προσέγγιση : βιώσιμες πόλεις, ανάπτυξη νησιωτικού χώρου, ολοκληρωμένη διαχείριση παράκτιων περιοχών, κλπ. Η έμφαση είναι στην Ελλάδα με αναφορές στον διεθνή χώρο (Ευρωπαϊκή Ένωση και Μεσόγειο).

Ενδεικτικές Θεματικές ενότητες:

- Εισαγωγή στο περιβάλλον: Βασικές έννοιες: φυσικές διεργασίες, φυσικά οικοσυστήματα και φυσικοί πόροι. Φυσικό περιβάλλον και χώρος Ανθρώπινα και φυσικά οικοσυστήματα Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις Το σύστημα DPSIR
- Περιβαλλοντική πολιτική: Από την προστασία στη διαχείριση. Η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης παγκόσμιο επίπεδο: σύγχρονες προτεραιότητες εθνικό επίπεδο
- Περιβαλλοντική πολιτική και Χωροταξική πολιτική. Λεκάνες απορροής. Περιοχές προστασίας της φύσης. Παράκτιες περιοχές. Ορεινές περιοχές. Νησιωτικές περιοχές
- Βιώσιμες πόλεις
- Περιβαλλοντική πολιτική και πολεοδομία. Ελεύθεροι χώροι και χώροι πρασίνου Πολεοδομικές παρεμβάσεις και πράσινο

Τρόπος αξιολόγησης:

Η διεξαγωγή του μαθήματος περιλαμβάνει περιορισμένο αριθμό διαλέξεων αλλά προϋποθέτει και την ενεργό συμμετοχή των διδασκομένων ενώ περιλαμβάνει γραπτές εργασίες

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα εκπονηθούν δυο εργασίες. Η κάθε εργασία είναι έκθεση επιστημονικού περιεχομένου (με αναφορές στη συγχρονη σκέψη, έρευνα και διεθνη/εθνικη βιβλιογραφια) σε θέμα επιλογής του/της φοιτητή/τριας μετά από συνεννόηση με τους διδάσκοντες στην αρχή του εξαμήνου.

Εργασία 1: Ομαδική (2 άτομα) Θέμα: Παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα και χωρικός σχεδιασμός (σύγχρονες πολιτικές και παραδείγματα καλής πρακτικής).

Εργασία 2: Ατομική Θέμα: Χωροταξικη πολιτική και περιβαλλοντικά θέματα ή πολεοδομία και περιβαλλοντικά θέματα στην Ελλάδα.

Προφορική παρουσίαση εργασιών και συζήτηση.

Ο τελικός βαθμός στο μάθημα θα προκύψει ως εξής:

- Εργασίες: 4 μονάδες.
- Γραπτή εξέταση: 5 μονάδες.
- Ενεργός συμμετοχή στο μάθημα: 1 μονάδα.

Η παράδοση και η παρουσίαση της εργασίας, όπως και η συμμετοχή στις γραπτές εξετάσεις, είναι υποχρεωτικές, προκειμένου να θεωρηθεί ότι ένας φοιτητής έχει περάσει το μάθημα.

Βιβλιογραφία

- Κοκκώσης, Χ. (1999/2005) 'Πολιτικές για το περιβάλλον στις πόλεις', στο Οικονόμου Δ. και Πετράκος Γ. (επ.) Η Ανάπτυξη των Ελληνικών Πόλεων, Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις Αστικής Ανάλυσης και Πολιτικής,

- Beer A.R. and Higgins C.(1990/1999), Environmental planning for site development: a manual for sustainable local planning and design, London/ New York: E & FN Spon.
- De Roo, G. and Miller D.(1999/2007), Integrating City Planning and Environmental Improvement: Practicable Strategies for Sustainable Urban Development, Aldershot: Ashgate
- Moughtin, C. with P. Shirley (1996/2004), Urban design: green dimensions, Amsterdam/Boston/London: Elsevier Architectural Press.

19. Πολεοδομικός, Χωροταξικός, Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός και Δίκαιο (Ε)

Σκοπός του μαθήματος

- Η παρουσίαση και εμβάθυνση στις θεματικές ενότητες που απαρτίζουν τα Δίκαια Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος.
- Η ανάδειξη του ρόλου του δικαίου στην ανάπτυξη, σχεδιασμό και οργάνωση του χώρου, στην οικιστική ανάπτυξη και οικοδομική εκμετάλλευση των ακινήτων, καθώς και στην προστασία και διαχείριση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.
- Η κατάδειξη του ρόλου μιας ολοκληρωμένης νομοθετικής πολιτικής στους τομείς αυτούς.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

- Γένεση, θεωρητικές βάσεις και αρχές του δικαίου της πολεοδομίας, χωροταξίας και περιβάλλοντος.
- Νομοθετική πολιτική πολεοδομίας, χωροταξίας και περιβάλλοντος (θέσπιση και εφαρμογή σχετικών διατάξεων και κανόνων).
- Μορφές δικαστικοποίησης θεμάτων πολεοδομικού, χωροταξικού και περιβαλλοντικού σχεδιασμού.
- Η θεμελίωση των νομικών κρίσεων και τα βασικά χαρακτηριστικά της στην περίπτωση των πολεοδομικών, περιβαλλοντικών και χωροταξικών (χωρικών) ζητημάτων.
- Αρχές και κατευθύνσεις Κωδικοποίησης της πολεοδομικής, χωροταξικής και περιβαλλοντικής νομοθεσίας.
- Νομική ανάλυση του Γενικού, των Εθνικών(Ειδικών) και Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων.
- Νομική ανάλυση των Ρυθμιστικών Σχεδίων, Τοπικών Χωρικών Σχεδίων, Ρυμοτομικών Σχεδίων Εφαρμογής και Πράξεων Εφαρμογής.
- Νομικά εργαλεία επεμβατικού χαρακτήρα και υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού (Ο θεσμός της εισφοράς σε γη, η ρυμοτομική απαλλοτρίωση, το δικαίωμα προτίμησης, η ενεργός πολεοδομία, ο αστικός αναδασμός, οι αναπλάσεις / αναμορφώσεις)
- Αδειοδοτήσεις και πολεοδομικός σχεδιασμός (έγκριση δόμησης, άδεια δόμησης κ.λπ.).
- Η σημασία της πρόσφατης μεταρρύθμισης της χωροταξικής και πολεοδομικής νομοθεσίας (ν. 4269/2014).

- Περιβαλλοντική εκτίμηση και περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων.
- Στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση σχεδίων και προγραμμάτων.
- Οι έννοιες της αιεφόρου ανάπτυξης (της αιεφορίας), του σχεδιασμού, της συνοχής (οικονομικής, κοινωνικής και χωρικής) από τη σκοπιά του δικαίου (Συντάγματος, Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- Το δίκαιο προστασίας και διαχείρισης της φύσης (προστατευόμενες περιοχές, δάση – δασικές εκτάσεις, θάλασσα, βιοποικιλότητα κ.λπ.).
- Στάθμιση συνταγματικά προστατευόμενων δικαιωμάτων (προστασία του περιβάλλοντος, πολεοδομικός σχεδιασμός, ιδιοκτησία, οικονομική ελευθερία κ.λπ.)
- Ευρωπαϊκό και εθνικό νομικό πλαίσιο διαχείρισης των απορριμμάτων.
- Το δίκαιο των φυσικών πόρων (διαχείριση των υδάτων [Οδηγία 2000/60 για τα νερά], ανανεώσιμες πηγές ενέργειας)
- Συγκριτικές αναφορές σε αλλοδαπά δίκαια.

Βιβλιογραφία

- Μέλισσας Δ. (2007), Οι χρήσεις γης και το γενικό πολεοδομικό σχέδιο, Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Χαϊνταρλής Μ. (2010) Χρήσεις γης και δίκαιο της πολεοδομίας, «Περιβάλλον και Δίκαιο», τεύχος 2, σελ. 258 – 265.
- Χαϊνταρλής Μ. (2011), Περιβαλλοντική νομοθεσία, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Χριστοφιλόπουλος Δ. (2002) Πολιτιστικό περιβάλλον – χωρικός σχεδιασμός και βιώσιμη ανάπτυξη (διαμόρφωση πολιτιστικού - ανθρωπογενούς περιβάλλοντος μέσω χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού), Εκδ. Π.Ν. Σάκκουλας.
- Bell S. – McGillivray D – Pedersen Ole W. (2013), Environmental Law, Oxford University Press.
- Jacquot H. – F. Prier F. (2015), Droit de l'urbanisme, Editions Dalloz
- Moore V. (2014), A practical approach to planning law, Publisher, Oxford University Press.
- Prieur M. (2011), Droit de l'environnement, Editions Dalloz.